

Handboek Begeleiding

Vastgesteld op 6 april 2022

Inleiding

In dit handboek Begeleiding staan de visie en het beleid van ROC Friese Poort ten aanzien van de begeleiding beschreven. Twee ontwikkelingen hebben geleid tot de doorontwikkeling van het beleid op begeleiding.

Allereerst ontwikkelt ROC Friese Poort een flexibele leeromgeving, zodat studenten een passende leerroute kunnen volgen. Dit maakt dat er meer keuzeprocessen plaatsvinden binnen de opleiding en dat docenten meer coachingsvaardigheden inzetten om het leerproces te begeleiden.

Een tweede ontwikkeling is de verschuiving van passend onderwijs naar inclusiever onderwijs. Inclusief onderwijs heeft als uitgangspunt dat iedereen kan meedoen en dat het onderwijs zo wordt vormgegeven dat je rekening houdt met diversiteit. Door de basisbegeleiding te versterken, hebben minder studenten extra ondersteuning in het kader van Passend Onderwijs nodig.

In de begeleiding ligt de focus op drie aandachtsgebieden:

- Begeleidende activiteiten in de leerroute van de student;
- Begeleiding bij de ontwikkeling van loopbaancompetenties;
- Begeleiding bij de persoonlijke ontwikkeling.

Voor al deze gebieden geldt dat er naast de basisbegeleiding extra of specialistische begeleiding kan worden ingezet. Er wordt daarom aangegeven wat standaard wordt ingezet en welke extra en specialistische begeleiding er eventueel mogelijk is.

Wijzigingen ten opzichte van Begeleiding Centraal (2018)

In onderstaande tabel staat weergegeven wat er gewijzigd is in het beleid ten opzichte van Begeleiding Centraal uit 2018. De wijzigingen betreffen vooral accentverschuivingen die aansluiten bij de ontwikkelingen met betrekking tot flexibel en inclusief onderwijs.

1	De visie op begeleiding is herijkt op de nieuwe visie van ROC Friese Poort
2	<p>De doelen en uitgangspunten zijn grotendeels gelijk gebleven.</p> <ul style="list-style-type: none">○ Er wordt niet meer gesproken over plaatsing van de student in een passende opleiding, maar begeleiding bij de keuze voor een passende opleiding;○ Conform het onderzoekskader van de Inspectie (2021) is hoge verwachtingen en een growth mindset opgenomen bij de uitgangspunten, evenals het handelen vanuit een gedeelde visie op pedagogisch en didactisch handelen binnen het team;○ Aansluiten bij de diversiteit van studenten heeft een prominentere plek gekregen.○ De lerende professional, waarbij elkaars kennis wordt benut en het handelingsvermogen van elke docent steeds groter wordt, is nieuw toegevoegd

3	<p>De aandachtsgebieden in de begeleiding zijn gelijk gebleven, maar hebben een andere benaming gekregen, conform de ontwikkelingen waar we in zitten. Alleen het derde aandachtsgebied heeft inhoudelijk ook een andere lading gekregen (zie 4).</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Leerroute van de student (conform terminologie Flexibisering) ○ Loopbaanontwikkeling en -begeleiding (conform landelijke terminologie LOB) ○ Persoonlijke ontwikkeling en -ondersteuning (was voorheen persoonlijke begeleiding en ondersteuning)
4	<p>Het aandachtsgebied persoonlijke ontwikkeling en ondersteuning was in het oude beleid gericht op extra ondersteuning en passend onderwijs. In het nieuwe beleid is dit aandachtsgebied gericht op de persoonsvorming en de beroepsidentiteit.</p> <p>Dit heeft de volgende redenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een apart aandachtsgebied voor extra ondersteuning en passend onderwijs wekt de suggestie dat dit losstaat van de leerroute en de loopbaan, terwijl passend onderwijs zich richt op het optimaal deelnemen aan het onderwijs. - Persoonsvorming en brede vorming zijn belangrijke pijlers in de visie van ROC Friese Poort - Diverse werkvelden vragen om de ontwikkeling van beroepsidentiteit (wie ben ik in mijn beroep). Dit wordt in steeds meer kwalificatiedossiers opgenomen. <p>Per aandachtsgebied is nu aangegeven welke extra ondersteuning er is op dat gebied en bij wie de student hiervoor terecht kan.</p>
5	<p>Er is een onderscheid gemaakt tussen ondersteuning en toerusting als het gaat om Passend Onderwijs. Dit is afgeleid van het adviesrapport van de Onderwijsraad 'Steeds inclusiever'. Het effect van het onderscheid is dat duidelijk wordt waar elke docent in de klas op moet anticiperen (ondersteuning) en wat buiten de klas kan worden gedaan (toerusting).</p>
6	<p>Binnen het aandachtsgebied leerroute van de student is toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het ontdekken van een passende leerroute - Meer coachingsvaardigheden van de docent - De handreiking BSA is geïntegreerd in dit document (geactualiseerd, maar inhoudelijk niet gewijzigd)

Inhoud

INLEIDING	2
<i>Wijzigingen ten opzichte van Begeleiding Centraal (2018)</i>	<i>2</i>
1. VISIE OP BEGELEIDING	5
2. DOELEN EN UITGANGSPUNTEN VOOR BEGELEIDING	5
2.1 DOELEN VAN BEGELEIDING	5
2.2 UITGANGSPUNTEN VAN BEGELEIDING	6
3. AANDACHTSGEBIEDEN IN DE BEGELEIDING	7
3.1 DE LEERROUTE VAN DE STUDENT	7
<i>Basisbegeleiding</i>	<i>7</i>
<i>Extra en specialistische ondersteuning bij de leerroute</i>	<i>8</i>
3.2 LOOPBAANONTWIKKELING EN -BEGELEIDING	9
<i>Basisbegeleiding</i>	<i>9</i>
<i>Extra en specialistische ondersteuning bij loopbaanontwikkeling en -begeleiding.....</i>	<i>10</i>
3.3 PERSOONLIJKE ONTWIKKELING EN -ONDERSTEUNING.....	10
<i>Basisbegeleiding</i>	<i>10</i>
<i>Extra en specialistische ondersteuning bij persoonlijke ontwikkeling en -ondersteuning</i>	<i>10</i>
4. ROLLEN EN ORGANISATIE VAN DE BEGELEIDING.....	11
4.1 ROLLEN IN DE BEGELEIDING	11
<i>Studieloopbaanbegeleider.....</i>	<i>11</i>
<i>Vakdocent.....</i>	<i>11</i>
<i>Begeleider Passend Onderwijs.....</i>	<i>11</i>
<i>Decaan.....</i>	<i>12</i>
<i>Student Service Centrum</i>	<i>12</i>
<i>Vertrouwenspersoon</i>	<i>12</i>
4.2 REGIONALE ZORGNETWERKEN	12
<i>Structureel multidisciplinair overleg.....</i>	<i>12</i>
<i>Samenwerkingsverband in de regio</i>	<i>13</i>
BIJLAGE 1 (BINDEND) STUDIEADVIES.....	14
BIJLAGE 2: BEKNOPTTE TAAKOMSCHRIJVING VAN BETROKKEN BEGELEIDERS BINNEN DEOPLEIDINGSTEAMS	16

1. Visie op begeleiding

De visie op begeleiding bouwt voort op de visie van ROC Friese Poort, die staat beschreven in het visiedocument 'Wendbaar onderwijs, waardevolle mensen'. Bij ROC Friese Poort staat de mens centraal. Wij zijn een inclusieve organisatie waar iedereen zich welkom voelt en wordt gezien. In de begeleiding betekent dit dat we persoonlijke aandacht hebben voor de student. Het betekent ook dat we zoveel mogelijk rekening houden met de diversiteit in de studentenpopulatie, zodat het onderwijs passend is voor iedereen. We zorgen voor een stevig pedagogisch en didactisch leerklimaat.

We helpen studenten zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun leerproces en ondersteunen studenten in de kennisontwikkeling. Om studenten hun capaciteiten en ambities optimaal te laten ontplooiën, is de begeleiding aan het begin van de opleiding intensief. Door van eigen verantwoordelijkheid uit te gaan wordt toegewerkt naar zelfstandig functioneren.

De begeleiding beoogt niet alleen de ontwikkeling tot een vakbekwame professional, maar ook tot een wendbare en weerbare volwassene in een breder perspectief. We streven ernaar dat de student naar eigen wensen en mogelijkheden kan participeren in de samenleving. De leerroute van de student bij ROC Friese Poort is onderdeel van de loopbaan van de student. We stimuleren studenten hun persoonlijke talenten te ontdekken en te optimaliseren en te reflecteren op ambities en kwaliteiten, om zich breed te ontwikkelen. Daarbij hebben we ruim aandacht voor het vermogen tot moreel afwegen en kritisch denken.

De begeleiding is toegesneden op de behoefte van de student. Daar waar nodig wordt in de onderwijssituatie extra ondersteuning geboden of worden studenten extra toegerust om het onderwijs te kunnen blijven volgen. Docenten worden toegerust om het onderwijs zo vorm te geven dat het aan de behoeften van de studenten voldoet.

2. Doelen en uitgangspunten voor begeleiding

2.1 Doelen van begeleiding

Begeleiding van studenten heeft verschillende doelen:

1. Studenten volgen een leerroute die past bij hun ambities en mogelijkheden
2. Er worden doelgerichte leerroutes gerealiseerd
3. Studenten behalen (één of meer) kwalificaties, of certificeerbare onderdelen van kwalificaties
4. Voortijdig schooluitval wordt voorkomen
5. Er is een goede aansluiting vmbo-mbo-hbo
6. Studenten ontwikkelen loopbaancompetenties
7. Studenten ontwikkelen zich in hun persoonsvorming en hun beroepsidentiteit

2.2 Uitgangspunten van begeleiding

1. Studenten worden begeleid in de keuze voor een opleiding die past bij hun ambities en mogelijkheden. Alle studenten die aan de toelatingseisen voldoen zijn welkom binnen de opleiding die zij willen volgen¹.
2. We gaan uit van de volgende drie basisbehoeften om te leren:
 - a. Autonomie: de student heeft ruimte zelf keuzes te maken en heeft invloed op wat er gebeurt (uitgangspunt 3);
 - b. Competentie: de student heeft vertrouwen in eigen kunnen (uitgangspunt 4);
 - c. Relatie: er is een positief en open klimaat in het onderwijs en er is vertrouwen in de ander (uitgangspunt 5).
3. De begeleiding start in een gestructureerde en georganiseerde schoolomgeving. Aan de start van de opleiding worden studenten goed opgevangen en begeleid bij het maken van keuzes. In de begeleiding worden studenten ondersteund om steeds meer zelfstandig te functioneren en verantwoordelijkheid te nemen over het leerproces. De begeleiding leidt tot wendbare en weerbare volwassenen.
4. Docenten hebben hoge verwachtingen van studenten en werken toe naar een growth mindset bij studenten
5. Het pedagogisch klimaat in het onderwijs biedt structuur en veiligheid aan de student. Elk team handelt vanuit een gedeelde visie op pedagogisch en didactisch handelen.
6. De studieloopbaanbegeleider heeft zicht op de ontwikkeling van de student. Belemmeringen in de studievoortgang worden in een vroeg stadium gesignaleerd.
7. Studenten zijn zelf actief. Zij kaarten zoveel mogelijk zelf problemen (die de studievoortgang belemmeren) aan bij de studieloopbaanbegeleider.
8. In de basisbegeleiding en het pedagogisch-didactisch klimaat wordt zoveel mogelijk ingespeeld op diversiteit van studenten. Sommige studenten hebben extra ondersteuningsbehoeften. Alle docenten en begeleiders van de student zijn op de hoogte van een extra ondersteuningsbehoefte, en zorgen ervoor dat de student kan meedoen in het onderwijs. De begeleider Passend Onderwijs zorgt ervoor dat een extra ondersteuningsbehoefte wordt vastgelegd in een begeleidingsplan.
9. De begeleiding is een gezamenlijke verantwoordelijkheid binnen het team en in de samenwerking tussen het team en het SSC. De studieloopbaanbegeleider heeft een spilfunctie in de begeleiding van de ontwikkeling in het leertraject, de loopbaan en de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de student.
10. Wanneer het team de student niet de benodigde begeleiding en ondersteuning kan bieden, wordt het Student Service Centrum (SSC) ingezet of om advies gevraagd. Het SSC kan daarnaast ter ondersteuning en advies worden ingezet voor docenten en studenten. De opleiding blijft verantwoordelijk voor het leertraject van de student.
11. Voor studenten die tijdelijk niet kunnen participeren in de opleiding (vanwege bijvoorbeeld keuze en/of psychosociale problematiek) wordt een alternatief gezocht door de opleiding, in samenwerking met het SSC. De student blijft ingeschreven in de opleiding en de opleiding blijft verantwoordelijk.

¹ Uitzonderingen op het toelatingsrecht staan beschreven in het handboek Kennismaking en Toelating

12. Docenten en begeleiders blijven zich continu professionaliseren en benutten elkaars kennis en ervaring, zodat ieders handelingsvermogen op het gebied van pedagogiek en didactiek steeds groter wordt.

3. Aandachtsgebieden in de begeleiding

De begeleiding kent drie aandachtsgebieden:

- Leerroute van de student
- Loopbaanontwikkeling en -begeleiding
- Persoonlijke ontwikkeling en -ondersteuning

Deze aandachtsgebieden staan niet los van elkaar, maar lopen deels door elkaar heen. De aandachtsgebieden hebben elk een verschillende focus. De leerroute van de student legt de focus op de opleiding die de student volgt. Loopbaanontwikkeling en -begeleiding zet deze leerroute in een breder perspectief van de gehele loopbaan van de student. De persoonlijke ontwikkeling en ondersteuning is gericht op de ontwikkeling als persoon en op persoonlijke ondersteuning.

3.1 De leerroute van de student

Basisbegeleiding

De begeleiding bij de leerroute van de student richt zich op de ontwikkeling van de student in relatie tot de inhoud van de opleiding.

Een passende leerroute ontdekken

Doordat we toewerken naar een modulair aanbod van flexibel onderwijs met verschillende leerroutes voor studenten, is structuur en inzicht in de keuzemogelijkheden een belangrijke basisvoorwaarde in de opleiding. We maken de student sterk in het leren kiezen en leren kennen van de eigen ambities en kwaliteiten. Het maken van eigen keuzes binnen de opleiding is hier een onderdeel van. Waar nodig is er een opbouw waarin we studenten gaandeweg de mogelijkheid geven zelf de regie te nemen over hun leerproces.

De docent met coachingsvaardigheden

In de vormgeving van ons huidige en toekomstige onderwijs ligt het accent op de coachingsvaardigheden van de docent, zeker wanneer het gaat om de begeleiding van studenten tijdens hun leerroute. In hun rol als coach zijn docenten vooral faciliterend, activerend, uitdagend en evaluerend richting studenten. Ze ondersteunen het leren van studenten door eerder verworven kennis te helpen activeren en daarop voort te bouwen, door goed door te vragen, feedback te geven, spiegels voor te houden en ze te helpen hun eigen leerproces en ontwikkeling te monitoren. Studenten krijgen begeleiding bij het ontdekken welke vorm en inhoud van de leerroute het beste aansluit en passend is bij het einddoel en de capaciteiten.

Naast het verwerven van vakinhoudelijke kennis wordt van studenten verwacht dat zij beschikken over 21^e-eeuwse vaardigheden. Dit zijn vaardigheden die bij veel studenten nog niet volledig zijn ontwikkeld en die ze juist tijdens de opleiding moeten leren of verder ontwikkelen.

Docenten spelen hierbij een belangrijke rol. Zij begeleiden studenten tijdens hun leerroute en de ontwikkeling van deze vaardigheden.

Studievoortgang en BSA

De student heeft een duidelijk beeld van de eigen ontwikkeling en studievoortgang, en wordt daarbij ondersteund door de slb'er. Alle studenten krijgen in het eerste leerjaar van de opleiding een studieadvies. Het doel van het studieadvies is te bevestigen dat studenten in de juiste opleiding zitten, of tijdig te onderzoeken welke andere opleiding past bij hun ambities en mogelijkheden. Het studieadvies wordt gebaseerd op de studievoortgang van de student. De student krijgt eerst een voorlopig advies. Als het voorlopig advies negatief is, worden afspraken gemaakt met de student, zodat de student verbetering kan laten zien. In de afspraken wordt ook meegenomen welke ondersteuning de school daarin biedt. Als er geen verbetering is, volgt een negatief bindend studieadvies. Uiteraard wordt rekening gehouden met persoonlijke omstandigheden als die de voortgang hebben belemmerd. Meer informatie over het bindend studieadvies is opgenomen in de bijlage.

Extra en specialistische ondersteuning bij de leerroute

Sommige studenten hebben meer ondersteuning nodig om optimaal mee te kunnen doen in het onderwijs. Dit kan bijvoorbeeld gelden voor studenten met een beperking, stoornis of chronische ziekte, maar ook voor NT2-studenten die nog moeite hebben met de Nederlandse taal. Voor elke student met een beperking, stoornis of chronische ziekte wordt in samenspraak met de student en eventueel de ouders besproken of er ondersteuning of toerusting nodig is om het onderwijs optimaal te kunnen volgen. Als dit zo is, wordt dit vastgelegd in een begeleidingsplan Passend Onderwijs². Studenten zonder beperking, stoornis of ziekte kunnen ook gebruik maken van een begeleidingsplan Passend Onderwijs, als dit wenselijk is. Extra ondersteuning of toerusting wordt bij voorkeur gesignaleerd bij de kennismaking, zodat de student vanaf de start de juiste ondersteuning krijgt. Meer informatie over het werken met begeleidingsplannen is te vinden in de notitie '[Werken met begeleidingsplannen](#)'. De begeleider Passend Onderwijs is binnen het team aanjager en aanspreekpunt voor passend onderwijs en staat in nauw contact met het SSC.

In de extra ondersteuning maken we een onderscheid in ondersteuning en toerusting:

- Ondersteuning: wat nodig is om te kunnen leren en mee te kunnen doen in het onderwijs. Alle betrokken docenten zijn hiervan op de hoogte en houden hier rekening mee.
- Toerusting: het versterken van de student in het omgaan met belemmeringen, zoals een beperking, stoornis of chronische ziekte. De begeleider Passend Onderwijs speelt hierin een belangrijke rol.

Ondersteuning vindt plaats in de klas. Elke docent is op de hoogte van de ondersteuning die nodig is, zodat de student kan meedoen in de les. Dit kan vastgelegd worden in een groepsplan, zodat elke docent meteen inzichtelijk heeft waar in de lessen rekening mee gehouden moet worden. Bij ondersteuning kun je denken aan didactische ondersteuning, zoals aanpassingen in het onderwijsprogramma, de onderwijswerkvorm of de onderwijssetting om de student tegemoet te komen. Daarnaast kun je denken aan pedagogische ondersteuning, zoals de wijze waarop een student benaderd wordt of het afstemmen van duidelijke gedragsregels.

Toerusting kan binnen of buiten de klas plaatsvinden. Op didactisch gebied kan dit gaan om het zelf

² Het vastleggen van afspraken over ondersteuning en toerusting in een begeleidingsplan (bijlage bij de onderwijsovereenkomst) is een wettelijke verplichting voor studenten met een handicap of chronische ziekte.

leren de leerstrategie af te stemmen op de beperking of het leren gebruiken van hulpmiddelen, zoals dyslexiesoftware. Op pedagogisch gebied kun je denken aan het leren omgaan met de beperking, de acceptatie daarvan en het inzetten van anderen om mee te denken in het zoeken naar oplossingen. Toerusting is altijd gericht op het mee kunnen doen in de les.

Elk onderwijsteam heeft een begeleider Passend Onderwijs, die zich niet alleen richt op toerusting, maar ook samen met het team zorgdraagt voor de ondersteuning in de klas. Niet elke docent hoeft expert te zijn op het gebied van passend onderwijs, maar elke docent moet wel in staat zijn onderwijs te verzorgen aan alle doelgroepen. We gaan uit van lerende professionals, waarbij het handelingsvermogen op dit gebied steeds blijft toenemen.

3.2 Loopbaanontwikkeling en -begeleiding

Basisbegeleiding

De periode waarin de student bij ons een opleiding volgt, is voor de student onderdeel van een langere loopbaan. De student heeft op het moment dat hij begint met een opleiding in het mbo al jarenlang ervaring opgedaan in het onderwijs en heeft al een aantal belangrijke keuzes gemaakt in de loopbaan. Tegelijkertijd ligt er nog een hele toekomst open, waar nog veel meer keuzeprocessen zullen plaatsvinden.

Loopbaanontwikkeling en -begeleiding (LOB) gaat om alle begeleiding en activiteiten waarmee de school studenten tijdens hun opleiding ondersteunt bij het leren maken van loopbaan- en studiekeuzes. LOB is van belang om de student goed voor te bereiden op de veranderende maatschappij en arbeidsmarkt, die meer zelfsturing en flexibiliteit verwacht dan voorheen. LOB is er op gericht dat studenten zelf sturing leren geven aan hun loopbaan.

Om loopbaankeuzes te kunnen maken is het belangrijk dat studenten de LOB-cyclus doorlopen. Deze bestaat uit:

- Ervaringen opdoen (tijdens school, in de vrije tijd, tijdens stage/bpv)
- Hierop terugkijken door erover in gesprek te gaan
- Op basis hiervan keuzes leren maken

Om sturing te kunnen geven aan de eigen loopbaan is het nodig dat een student inzicht heeft in de eigen kwaliteiten, mogelijkheden, waarden en motieven. Daarnaast vereist het vaardigheden om ontwikkelingen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt bij te houden. Daarom wordt gewerkt met de vijf loopbaancompetenties, waar de studenten een inspanning op moeten leveren:

- Kwaliteitenreflectie: wat kan ik?
- Motievenreflectie: waar sta ik voor?
- Werkexploratie: waar ben ik op mijn plek?
- Loopbaansturing: hoe bereik ik mijn doel?
- Netwerken: wie kan mij helpen?

Het bieden van loopbaanontwikkeling en -begeleiding is een wettelijke vereiste. De wijze waarop er binnen de opleiding aandacht wordt besteed aan deze competenties is niet voorgeschreven, maar moet wel verantwoord worden. Dit wordt vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling. Voldoen aan de inspanningsverplichting LOB is onderdeel van het diplomabesluit van de examencommissie. Het resultaat wordt op de resultatenbijlage van het diploma weergegeven.

LOB is onder andere bedoeld om de student te helpen vervolgkeuzes te maken. Dit kan gaan om

doorstroom naar een vervolgopleiding of starten op de arbeidsmarkt. Met een flexibel onderwijsprogramma kunnen studenten binnen ROC Friese Poort flexibel doorstromen naar een vervolgopleiding, ook als zij gedurende het schooljaar hun opleiding afronden.

Extra en specialistische ondersteuning bij loopbaanontwikkeling en -begeleiding

Sommige studenten zullen tijdens de opleiding ontdekken dat de opleiding die zij volgen toch niet bij ze past. In dat geval is de studieloopbaanbegeleider het eerste aanspreekpunt. De studieloopbaanbegeleider legt contact met de decaan of het SSC. Het SSC biedt ondersteuning bij het vinden van een opleiding die wel past bij de ambities en mogelijkheden de student. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van het oriëntatie- en keuzetraject (Oké-traject). Daarnaast kunnen studenten bij het SSC terecht voor extra ondersteuning bij het maken van loopbaankeuzes in het vervolg op de opleiding. Voor kwetsbare studenten zijn er mogelijkheden tot begeleiding na afronding van de opleiding, in samenwerking met externe partijen als de werkcorporatie en de gemeente.

3.3 Persoonlijke ontwikkeling en -ondersteuning

Basisbegeleiding

We stimuleren studenten zich breder te ontwikkelen dan wat vanuit beroepsvorming vereist is. We zien het als de bedoeling van onderwijs om studenten te stimuleren bij het ontdekken en optimaliseren van hun talenten, bij het reflecteren op complexe vraagstukken en bij het ontmoeten van 'de ander' en 'de wereld'.

We hebben verschillende doelgroepen studenten in huis. We streven naar een inclusief klasklimaat, waarin iedereen zich kan ontwikkelen. Om goed aan te kunnen sluiten bij de behoeften van studenten, is aandacht voor de student nodig. We zien en horen de student, tonen ons op professionele wijze geïnteresseerd en open.

De samenleving verwacht én vraagt nu andere dingen van (jonge) mensen dan vroeger. Werkgevers zoeken wendbare, empathische medewerkers die waardengedreven kunnen en durven handelen. In onze opleidingen wordt een bredere visie op het beroep geboden, door normatieve aspecten van het beroep uit te diepen en het gesprek over zingeving en werk met elkaar aan te gaan.

Alle opleidingen verweven in hun programma activiteiten waarmee studenten leren te werken aan een humane, solidaire, duurzame wereld, binnen en buiten de school. Ontmoeting en dialoog met leeftijdsgenoten is van belang voor de ontwikkeling van jongeren. Daarom maakt een student altijd deel uit van een groep.

Extra en specialistische ondersteuning bij persoonlijke ontwikkeling en -ondersteuning

Op het gebied van persoonlijke ontwikkeling hebben sommige studenten een extra ondersteuningsbehoefte. Dit kan zich op verschillende gebieden voordoen: pedagogisch-maatschappelijk (sociaal functioneren in verschillende leefwerelden), psychologisch (depressie,

angst, agressie) of medisch. Het Student Service Centrum biedt een breed aanbod van ondersteuningsmogelijkheden om studenten te ondersteunen als de complexiteit van de vraag de mogelijkheden van het team overstijgt. Ondersteuning en toerusting heeft altijd als uitgangspunt dat de student zoveel en/of zo snel mogelijk weer kan deelnemen aan het onderwijs. Soms is ondersteuning kortdurend, zoals een training gericht op faalangstreductie of assertiviteit. Soms vergt de problematiek ook langdurige ondersteuning of toerusting, zoals schoolmaatschappelijk werk en intensieve trajectbegeleiding. Externe hulpverlening wordt waar nodig en wenselijk ingeschakeld.

4. Rollen en organisatie van de begeleiding

4.1 Rollen in de begeleiding

De begeleiding van studenten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het onderwijsteam en het SSC. Binnen die gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn er verschillende rollen in de begeleiding.

Studieloopbaanbegeleider

Voor de student is de studieloopbaanbegeleider (slb'er) de spil in de begeleiding. De slb'er begeleidt de student door het leertraject en ondersteunt bij het maken van keuzes binnen het leertraject en in de loopbaan van de student. De slb'er heeft de studievoortgang van de student in beeld en signaleert belemmeringen in de voortgang. De slb'er beschikt over coachende vaardigheden en is ook een mentor voor de student. De slb'er biedt waar nodig persoonlijke ondersteuning, zodat de student het onderwijs kan blijven volgen. Indien nodig informeert de slb'er het onderwijsteam over belemmeringen en afspraken met de student.

Vakdocent

De vakdocent begeleidt het leerproces van de student binnen het betreffende vakgebied. De docent zorgt ervoor dat elke student in de klas kan leren en differentieert waar nodig. De docent gaat uit van een growth mindset en heeft hoge verwachtingen van de student. De vakdocent signaleert belemmeringen in de voortgang van de student in het leerproces binnen het betreffende vakgebied. De vakdocent informeert waar nodig de slb'er over belemmeringen.

Begeleider Passend Onderwijs

Elk team heeft een begeleider Passend Onderwijs. De begeleider Passend Onderwijs coördineert de extra ondersteuning en toerusting binnen het team. Wanneer studenten extra ondersteuning of toerusting nodig hebben, worden afspraken en doelen vastgelegd in een individueel begeleidingsplan. De begeleider Passend Onderwijs ondersteunt en faciliteert de overige teamleden om studenten in de lessen de ondersteuning te bieden die nodig is om de les goed te kunnen volgen. Daarnaast biedt de begeleider Passend Onderwijs extra toerusting aan studenten met een extra ondersteuningsbehoefte. Er is een nauwe samenwerking met de slb'er van de student. De begeleider Passend Onderwijs staat in nauw contact met het SSC en schakelt in samenspraak met de slb'er waar nodig meer specialistische ondersteuning in.

Decaan³

De decaan begeleidt en coördineert het proces van instroom, doorstroom en uitstroom. Bij de instroom begeleidt de decaan waar nodig de student om een opleiding te vinden die past bij de ambities en mogelijkheden van de student. Studenten kunnen ook bij de decaan terecht als zij meer ondersteuning nodig hebben bij het maken van loopbaankeuzes in het vervolg op de opleiding. De decaan begeleidt switchers naar een andere opleiding en waar nodig doorstromers naar een vervolgopleiding.

Student Service Centrum

Het Student Service Centrum (SSC) beschikt over diverse expertises op het gebied van begeleiding. Het SSC heeft een ondersteunende rol richting de onderwijsteams om uitvoering te geven aan de begeleiding. Het SSC kan door het team ingeroepen worden voor professionalisering, coaching en ondersteuning, gericht op het versterken van het handelingsvermogen van het onderwijsteam op het gebied van pedagogiek en begeleiding. Daarnaast biedt het SSC diverse specialistische trajecten aan voor studenten. Als de behoefte van de studenten de mogelijkheden van het onderwijsteam te boven gaat, kan het SSC worden ingezet. Het SSC staat in contact met externe hulpverlening en schakelt deze waar nodig in.

Vertrouwenspersoon

We bieden studenten een veilige schoolomgeving. Soms kan er iets spelen op het gebied van machtsmisbruik, discriminatie, geweld, agressie of ongewenste intimiteiten. Hiervoor zijn vertrouwenspersonen aangesteld. Op Weten en Regelen staat aangegeven wie de vertrouwenspersonen voor studenten zijn per vestiging. De vertrouwenspersoon helpt bij het zoeken naar een oplossing.

4.2 Regionale zorgnetwerken

Voor enkele studenten is de begeleiding die de SLB-er en SSC kunnen bieden niet voldoende. De begeleiding is te arbeidsintensief en/of de deskundigheid van ROC Friese Poort medewerkers is niet toereikend. Op deze momenten kan verwijzing naar de derdelijns begeleiding aan de orde komen. ROC Friese Poort onderhoudt contacten met diverse regionale instanties.

Structureel multidisciplinair overleg

Elk onderwijsteam organiseert in samenwerking met het SSC structureel een multidisciplinair overleg⁴ waarin in elk geval de opleidingsmanager, de betrokken slb'er(s) en/of de begeleider Passend Onderwijs en een medewerker van het SSC aanwezig zijn. Afhankelijk van de casuïstiek worden externe betrokkenen uitgenodigd, zoals een leerplichtambtenaar of iemand van het RMC. In het multidisciplinaire overleg worden 'overbelaste' studenten besproken die te kampen hebben met complexe problematiek op diverse gebieden zoals studievaardigheden, psychosociale en sociaal-

³ Per vestiging wordt de rol van decaan momenteel verschillend ingevuld, waardoor de slb of het SSC bepaalde rollen uitvoeren die beschreven staan bij de decaan. In het traject van de (voorgenomen) fusie met het Friesland College worden de rolbeschrijvingen opnieuw tegen het licht gehouden en zal de rol van decaan geharmoniseerd worden.

⁴ Het multidisciplinair overleg vindt onder verschillende benamingen plaats.

emotionele omstandigheden.

Het overleg heeft als doel vanuit de multidisciplinaire deskundigheid te adviseren bij problemen met de voortgang van de schoolloopbaan van studenten met complexe problematiek, om vastlopen en uitval te voorkomen. Naast vroege signalering heeft het ook ten doel onderwijs- en zorgtrajecten op elkaar af te stemmen. Tijdens het overleg wordt afgesproken welke stappen bij de begeleiding en ondersteuning van de student worden gezet. De afspraken worden schriftelijk vastgelegd. In de bespreking van studenten en het vastleggen van informatie worden de richtlijnen van de AVG gevolgd.

Samenwerkingsverband in de regio

In elke regio waar ROC Friese Poort gevestigd is, zijn samenwerkingsverbanden tussen diverse organisaties, waar ROC Friese Poort onderdeel van is. Dit gebeurt onder verschillende benamingen, zoals het Zorg- en AdviesTeam (ZAT). Andere partners in het samenwerkingsverband zijn bijvoorbeeld de GGZ, de gemeente, de leerplichtambtenaren, het Centrum voor Werk en Inkomen, deGGD, Steunpunt 0-25, Bureau Jeugdzorg, MEE, wijkteams, de VO-scholen en de scholen voor Praktijkonderwijs, etc..

Het samenwerkingsverband overlegt met elkaar welke vorm van begeleiding voor een bepaalde student het beste zal (kunnen)aansluiten. Het doel van het overleg is preventie, vroege signalering, probleemtaxatie/diagnostiek, consultatie, evaluatie, kortom: het bieden van passende afgestemde ondersteuning die onderwijsdeelname en leerprestaties bevorderen.

BIJLAGE 1 (Bindend) Studieadvies

Alle studenten krijgen in het eerste leerjaar van de opleiding een studieadvies. Het doel van het studieadvies is ervoor te zorgen dat studenten in de juiste opleiding zitten, die past bij hun ambities, maar ook bij hun mogelijkheden.

Het studieadvies wordt gebaseerd op de studievoortgang van de student. Het advies kan positief of negatief zijn. Een negatief studieadvies kan bindend zijn. In dat geval wordt de onderwijsovereenkomst verbroken en wordt samen met de student gezocht naar een andere passender opleiding.

- Voorafgaand aan het BSA

Voor studenten moet vooraf duidelijk zijn welke voortgang ze moeten laten zien om een positief studieadvies te krijgen. Dit wordt vastgelegd in de Onderwijs- en examenregeling (OER). Een BSA wordt enkel gebaseerd op studievoortgang. De studievoortgang is gerelateerd aan de kwalificatie-eisen. Het BSA is waar mogelijk gelijk afgestemd in het domein.

De bevoegdheid om een negatief bindend studieadvies te geven is gekoppeld aan het eerste leerjaar van het onderwijsprogramma. Iemand die instroomt in een opleiding krijgt dus alleen opnieuw een studieadvies als de student in het eerste leerjaar instroomt én nog niet eerder binnen deze opleiding binnen de instelling een studieadvies heeft gehad.

Een negatief studieadvies mag nooit een verrassing zijn voor de student. Er wordt eerst een voorlopig studieadvies gegeven, waarna de student de kans krijgt verbetering te laten zien. Het definitieve studieadvies wordt bij meerjarige opleidingen gegeven na 9 tot 12 maanden en bij eenjarige opleidingen tussen de 3 en 4 maanden.

- Het studieadvies

Een negatief studieadvies is meestal bindend. Dit betekent dat de student niet verder mag met de opleiding. Per geval wordt beoordeeld of er sprake is van een uitzondering. Daarin worden de volgende aspecten meegewogen:

Voldoende ondersteuning: heeft de school voldoende ondersteuning geboden om de studievoortgang te realiseren?

Persoonlijke omstandigheden: zijn er persoonlijke omstandigheden die studievoortgang hebben belemmerd?

Vertrouwen: heeft het team er nog vertrouwen in dat de student de opleiding succesvol kan vervolgen?

De opleiding kan om een van bovenstaande redenen besluiten dat een negatief studieadvies niet bindend is. De student krijgt dan wel een negatief advies, maar hoeft de opleiding niet te verlaten.

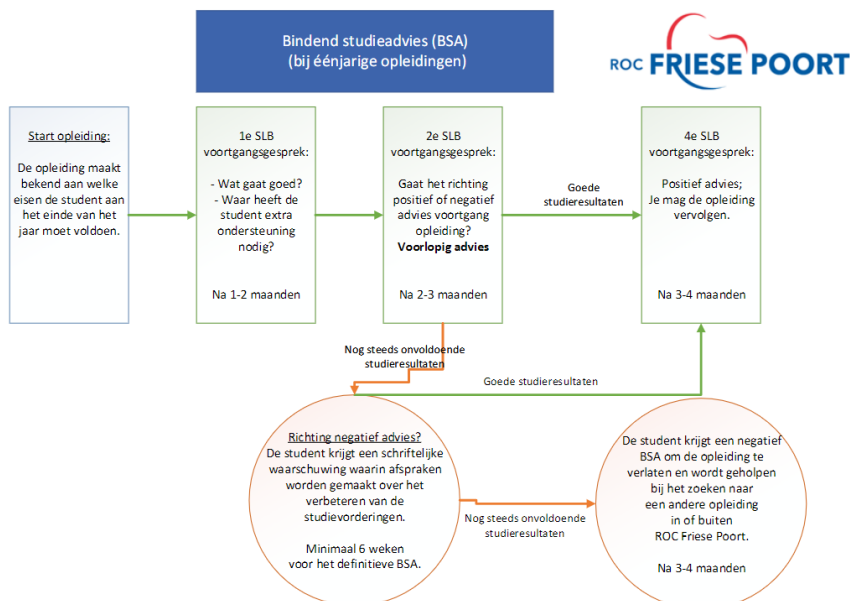
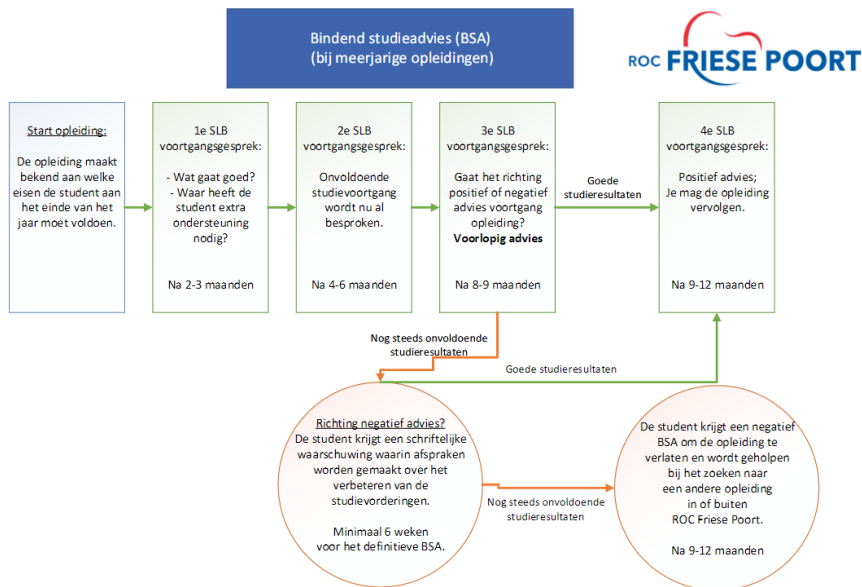
Een negatief studieadvies, bindend of niet, wordt altijd schriftelijk afgegeven. Het moet voor de student duidelijk zijn of het advies bindend is en wat de consequentie hiervan is. Bij een positief advies hoeft het niet schriftelijk te worden afgegeven, maar kan bijvoorbeeld worden vastgelegd in de gespreksnotities in EduArte.

- Na het studieadvies

Na een positief studieadvies en na een negatief niet-bindend studieadvies kan de student de opleiding vervolgen. Bij een negatief advies worden passende afspraken gemaakt met de student over het vervolg. Een niet-bindend studieadvies kan niet in een later stadium alsnog bindend worden.

Het studieadvies heeft als doel de studenten in de juiste opleiding te krijgen. Na een negatief bindend studieadvies heeft de instelling dan ook een zorgplicht van 8 weken om de student naar een andere opleiding te begeleiden. Pas daarna, of als er een nieuwe opleiding is gevonden, kan de onderwijsovereenkomst worden ontbonden.

De student mag zich na een negatief bindend studieadvies wel weer aanmelden op een andere school voor dezelfde opleiding. De aanmelddatum van 1 april vervalt in deze gevallen: de student mag er niet de dupe van worden als een advies na 1 april gegeven is.

Bijlage 2: beknopte taakomschrijving van betrokken begeleiders binnen de opleidingsteams

Onderstaande taakomschrijvingen zijn overgenomen uit het oude beleid en mogelijk niet meer volledig passend bij de huidige situatie op een vestiging. Gezien de tijdsinvestering die het vergt om de rolbeschrijvingen te vernieuwen en de voorgenomen fusie met het Friesland College, die mogelijk ook tot aanpassingen kan leiden, is ervoor gekozen dit op een later moment op te pakken.

Rol	Focus	Gedragingen
Vakdocent	Gericht op het aanreiken van kennis, aanleren van beroepshouding en ontwikkelen van beroepsvaardigheden behorend bij zijn specifieke vakgebied, hoofdzakelijk in groeps- en klassenverband.	<p>Is verantwoordelijk voor het pedagogische en didactisch klimaat in de klas/groep</p> <p>Toont betrokkenheid; laat student weten dat hij/zij gehoord en gezien wordt</p> <p>Registreert aan- en afwezigheid van de student</p> <p>Signaleert incidenten en structureel/veelvuldig verzuim</p> <p>Spreekt de student aan op gedrag en verzuim in zijn/haar lessen</p> <p>Informeert en bespreekt opmerkelijk of te veel verzuim met de betreffende SLB-er</p> <p>Signaleert hiaten in kennis, vaardigheden en competenties van student voor het vakgebied waarin de docent lesgeeft</p>
Studieloopbaan-begeleider	Gericht op de individuele studievoortgang, keuzeprocessen en persoonlijke ondersteuning	<p>Is eerste aanspreekpunt voor student, ouder(s) en derden.</p> <p>Toont betrokkenheid: de student weet zich gehoord en gezien.</p> <p>Verzamelt gegevens betreffende gedrag, verzuim, voortgang en heeft overzicht.</p> <p>Heeft regelmatig contact/ een gesprek met student (conform beleid en afspraken in het team).</p> <p>Bespreekt verzuim, gedrag of achterstand in voortgang met student en eventueel ouders.</p> <p>Past disciplinaire maatregelen toe conform afspraken in het team hierover.</p> <p>Monitort gemaakte afspraken m.b.t. verzuim, gedrag of voortgang.</p> <p>Stelt samen met begeleider Passend</p>

		<p>Onderwijs begeleidingsplannen op Vraagt trajecten aan bij het SSC.</p> <p>Doet schriftelijk verslag van gesprekken, gemaakte afspraken (gespreksnotities) en bewaartdit in het (digitale) studentdossier in de EduArte</p> <p>Beheert het (digitale) studentdossier.</p> <p>Stelt teamleden vroegtijdig op de hoogte van (mogelijke) 'zorg-' of 'overbelaste' student(en) in een teamoverleg.</p> <p>Bespreekt tijdig signalen betreffende verzuim, gedrag en achterstanden in voortgang met de docent met zorgtaken (proactief en preventief i.p.v. reactief en curatief).</p> <p>Stemt vroegtijdig af met begeleider Passend Onderwijs over benodigde ondersteuning.</p> <p>Communiqueert naar student en eventueel ouders dat student wordt besproken in zorgoverleggen/of -team</p> <p>Verzorgt het oudercontact.</p> <p>Vult mutatieformulier in na toestemming van OM. In geval van beëindiging van de opleiding verwijst of begeleidt de SLB-er de student naar het SSC.</p>
Begeleider Passend Onderwijs	<p>Coördineert Passend Onderwijs binnen de opleiding</p> <p>Gericht op de uitvoering van begeleidingsplannen Passend Onderwijs en activiteiten om studenten met een extra ondersteuningsbehoefte binnenboord te houden</p> <p>Gericht op het geven van adviezen aan slb'ers en team als het gaat om ondersteuning bij structurele studiegerelateerde problematiek, sociaal-emotionele en psychosociale problematiek</p> <p>Objectiveren van gevoel en</p>	<p>Is bij voorkeur betrokken bij de verlengde kennismaking</p> <p>Stelt samen met SLB-ers begeleidingsplannen Passend Onderwijs op</p> <p>Bewaakt de voortgang en evalueert (met studenten en ouders) de uitvoering van begeleidingsplannen</p> <p>Registreert begeleidingsplannen in EduArte</p> <p>Informeert het SSC over welke studenten een begeleidingsplan hebben in welke categorie</p> <p>Monitort 'zorg-' en/of 'overbelaste' studenten</p> <p>Functioneert als vraagbaak/aanspreekpunt Passend Onderwijs binnen het team</p> <p>Ondersteunt en adviseert de slb'ers en het team door kennis en inzicht in te brengen als het gaat om begeleiding en ondersteuning, bij stagnatie van voortgang door verzuim, leerachterstand of gedragsproblemen</p> <p>Schakelt in samenspraak met de slb'er</p>

	<p>signalen door inbreng van kennis en inzicht aangaande gedrag/houding van jongeren met een stoornis, beperking, belemmering of andere complexe problematiek</p> <p>Vroegtijdige inzet van het SSC (proactief en preventief)</p> <p>Structurele kennisontwikkeling als het gaat om mogelijkheden in begeleiding en ondersteuning (intern en extern)</p> <p>Heeft en houdt het totaaloverzicht aangaande zorg- en/of overbelaste studenten van de eigen opleiding</p>	<p>proactief en preventief anderen in (zoals SSC)</p> <p>Is contactpersoon voor (interne) functionarissen die werkzaam zijn in de hulpverlening en voor het SSC</p> <p>Is qua kennis van en inzicht in begeleiding en ondersteuning de verbindingsofficier tussen het SSC en het opleidingsteam</p> <p>Is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de enquête onder studenten en collega's binnen het team rondom tevredenheid en effect van Passend Onderwijs</p>
<p>Decaan</p>	<p>Gericht op instroom, doorstroom en uitstroom</p> <p>Coördineert aanmeldingen en intakes</p> <p>Draagt zorgt voor relatiebeheer met VMBO en HBO</p> <p>Gericht op het voorkomen en beperken van VSV</p>	<p>Onderhoudt contacten met toeleverende scholen</p> <p>Geeft samen met studenten en/of docenten voorlichting op toeleverende scholen</p> <p>Organiseert oriëntatieactiviteiten voor aspirant-studenten</p> <p>Zorgt voor warme overdracht van zorgstudenten bij de overgang van VMBO naar MBO</p> <p>Coördineert het intakeproces</p> <p>Houdt overzicht op de aanmeldingen en neemt deze in behandeling</p> <p>Begeleidt studenten die switchen van opleiding</p> <p>Zoekt samen met de student naar een opleiding die past bij de ambities en mogelijkheden van de student, zo nodig in samenwerking met het SSC</p> <p>Geeft extra ondersteuning bij dreigende uitval</p> <p>Voert exitgesprekken in overleg met het SSC</p> <p>Onderhoudt contacten met HBO -instellingen</p> <p>Heeft een rol in de voorlichting over het HBO en de overgang naar het HBO</p>

<p>Medewerker SSC</p>	<p>Biedt ondersteuning als binnen de opleiding de nodige ondersteuning en begeleiding niet geboden kan worden</p> <p>Biedt specialistische ondersteuning aan studenten</p> <p>Ondersteunt en adviseert onderwijsteams waar nodig op het gebied van extra student begeleiding</p> <p>Coördineert Passend Onderwijs en is binnen de vestiging aanspreekpunt voor de begeleiders Passend Onderwijs</p> <p>Biedt korte en langere trajecten op het gebied van studie- en loopbaankeuzes</p> <p>Biedt individuele en groepstrainingen</p> <p>Biedt extra studieondersteuning voor studenten</p>	<p>Doet onderzoek naar de hulpvraag van de student en neemt daarin het netwerk van de student mee</p> <p>Zoekt naar een passend ondersteuningstraject voor de student</p> <p>Stemt het aanbod van ondersteuningstrajecten af op de vraag van de vestiging</p> <p>Ondersteunt en adviseert onderwijsteams waar nodig op het gebied van extra studentbegeleiding</p> <p>Heeft inzichtelijk hoe binnen de teams vormgegeven wordt aan Passend Onderwijs</p> <p>Adviseert en stemt af met begeleiders Passend Onderwijs van de teams en ondersteunt waar nodig</p> <p>Biedt ondersteuning op het gebied van studie- en loopbaankeuzes als gesprekken met decaan/slb niet voldoende zijn voor de student</p> <p>Zorgt voor een aanbod van trainingen, afgestemd op de vraag van de vestiging</p> <p>Biedt aanvullende studieondersteuning</p> <p>Stemt af met en verwijst door naar externe hulpverlening</p>
<p>Vertrouwenspersoon</p>	<p>De vertrouwenspersoon functioneert als eerste aanspreekpunt bij klachten over seksuele intimidatie, discriminatie, agressie, geweld en ongewenst gedrag. Hij zorgt voor opvang en begeleiding van degene die een klacht indient</p> <p>De vertrouwenspersoon signaleert ongewenste omgangsvormen en draagt op basis van de opgedane ervaringen oplossingen aan ter uitvoering en verbetering van het beleid tegen seksuele intimidatie, discriminatie, agressie, geweld en ongewenst gedrag</p>	<p>De vertrouwenspersoon tracht, na het horen van betrokken partijen, door bemiddeling tot een oplossing voor de gesignaleerde problemen te komen</p> <p>De vertrouwenspersoon is verantwoordelijk voor de nazorg, onder meer om te voorkomen dat een belanghebbende wordt aangesproken op het feit dat hij een klacht heeft ingediend en om te bezien of, na afhandeling van de klacht, de aanleiding voor de klacht ook feitelijk is weggenomen</p> <p>De vertrouwenspersoon verwijst belanghebbende naar de daarvoor in aanmerking komende (hulpverlenings)-instanties en verleent ondersteuning bij het inschakelen van deze instanties</p> <p>De vertrouwenspersoon geeft emotionele en psychische ondersteuning aan de belanghebbende als een klacht aan de</p>

	<p>De vertrouwenspersoon is verplicht tot geheimhouding van al hetgeen hij als vertrouwenspersoon heeft vernomen, behalve tegenover de klachtencommissie, het College van Bestuur en Justitie en in de gevallen dat belanghebbende instemt met het aan derden verstrekken van informatie. Deze verplichting duurt ook voort na het beëindigen van de taak als vertrouwenspersoon</p>	<p>klachtencommissie wordt voorgelegd. Hij staat betrokkene bij tijdens de procedure en kan belanghebbende ook vertegenwoordigen, als deze daar behoefte aan heeft. Hij ziet erop toe dat een minderjarige deelnemer zich door zijn ouders en verzorgers kan laten vertegenwoordigen tijdens een hoorzitting van de klachtencommissie</p> <p>De vertrouwenspersoon geeft voorlichting aan alle bij het ROC Friese Poort betrokken personen ter voorkoming van alle vormen van seksuele intimidatie, discriminatie, agressie, geweld en ongewenst gedrag in het onderwijs</p>
--	--	--